

Canon van Eibergen

Vragen

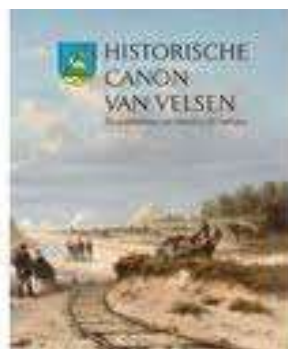
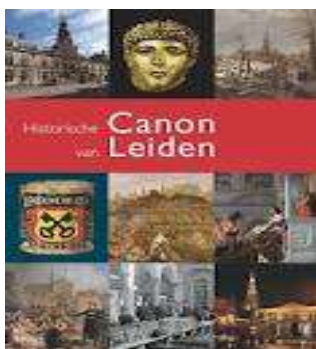
Vraag eens aan inwoners van Eibergen wat nu over de eeuwen heen zo heel bijzonder is geweest voor Eibergen.⁽¹⁾ Anders gezegd: vraag eens welke gebeurtenissen, welke mensen en welke zaken sterk hebben bijgedragen aan de geschiedenis van Eibergen? Of nog anders geformuleerd: wat zouden volwassenen en kinderen in ieder geval over de geschiedenis van Eibergen moeten weten? Wedden dat er dan een grote verscheidenheid aan antwoorden volgt. Zeker is ook dat bepaalde antwoorden vaak zullen worden gegeven. Sommige misschien wel erg vaak. Hoe meer mensen zullen reageren met bijvoorbeeld ‘de schrijver Menno ter Braak is bijzonder geweest voor Eibergen’, des te stelliger zou je mogen concluderen dat Menno ter Braak tot de *canon van Eibergen* behoort. Canon?

Canon

De meesten van ons kennen het woord *canon* van op school of van in de kerk als een twee- of meerstemmig lied waarbij de ene partij na de andere partij invalt en hetzelfde zingt. Dat is een *muzikale* canon. Het woord canon wordt ook in ander verband gebruikt. Zo bestaat er een *literaire* canon: een verzameling van boeken die in en door een samenleving als waardevol wordt beleefd en als zodanig dient te worden gekend (www.dbnl.org/letterkunde). De canon waarover in dit artikel wordt gesproken, is een *historische* canon: een verzameling van historische gebeurtenissen, mensen en zaken die in en door een samenleving als waardevol wordt beleefd en als zodanig dient te worden gekend (<http://entoen.nu/>).

Recente belangstelling

De afgelopen twee decennia is in Nederland nogal eens de vraag gesteld, wat nu eigenlijk de Nederlandse identiteit is. Moet zo'n identiteit, het ‘collectieve geheugen’ van ons land niet worden onderwezen? In 2007 verscheen op verzoek van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen een historische canon voor geheel Nederland (<http://entoen.nu/>). Sindsdien zijn ook steden, regio's en provincies zich gaan interesseren voor hun canon (www.canonvanoverijssel.nl). De Gelderse canon en die van een aantal Gelderse plaatsen treft u aan op www.mijngelderland.nl. Historische verenigingen bleven niet achter. Zo is dichtbij de historische kring in Haaksbergen onlangs gestart met het samenstellen van een canon. In Enschede werkt de Stichting Historische Sociëteit Enschede Lonneker al ruim een jaar aan een canon. Daar ontstaat op dit moment in samenwerking met de bevolking een mooi opgezette historische canon van Enschede (www.shsel.nl). Ook de oprichting in 2008 van het Nationaal Historisch Museum (www.innl.nl) past in deze discussie over het vergroten van historische kennis en het versterken van ons historisch besef.

Waarom een canon van Eibergen?

De Historische Kring Eibergen meent dat door het publiceren van een historische canon van Eibergen er een compact overzicht kan ontstaan van welke gebeurtenissen, welke personen en welke zaken karakteristiek zijn voor de geschiedenis van Eibergen. Wanneer de Eibergse canon dan ook nog in samenwerking met de bevolking zou worden ontwikkeld - zoals op meer plaatsen gebeurt - , vergroot dat niet alleen de kennis van de plaatselijke geschiedenis bij de inwoners van Eibergen, maar zal de canon door hen ook eerder worden ervaren als waardevol. Het op deze manier ontwikkelen van een canon past ook goed bij de ambities die spreken uit de statuten van de historische kring: *“De vereniging stelt zich ten doel het bestuderen van de plaatselijke en regionale geschiedenis (...). De vereniging tracht dit doel te bereiken door (...) het organiseren van activiteiten in historisch verband (...) en het ontwikkelen van historisch besef en gevoel bij de plaatselijke bevolking”*.

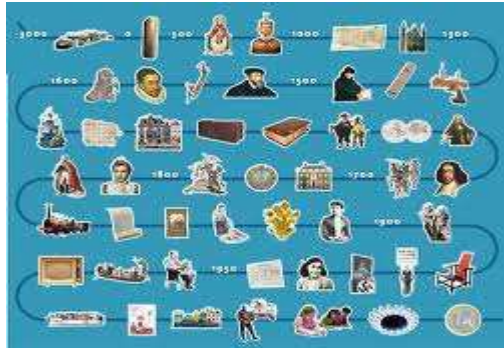
Hoe nu aan de slag?

De Historische Kring Eibergen stelt zich bij de *Canon van Eibergen* voor dat deze bestaat uit voorlopig *een lijst van vijftig gebeurtenissen, personen en/of zaken die sterk van betekenis zijn geweest voor de geschiedenis van Eibergen en omliggende dorpen en buurtschappen*. Daarbij kan worden gedacht aan als al genoemd de schrijver Menno ter Braak, maar ook aan bijvoorbeeld de stormramp in 1927, de vondst van klokbekers in Mallum, de bouw van het klooster Gerardus Majella in Beltrum, de eerste openbare lagere school in Rekken, de bouw van watermolens, de verzetsstrijder J.W. Hageman, de eerste boeren in Hupsel, de vestiging van textielindustrie, wereldkampioene schaatsen Annie Borckink, Beltrum wordt in 1796 een zelfstandige gemeente, meester Koenders van de St. Jozefschool, de Berkelcompagnie en aan noem maar op. Aan de voorbeelden is te zien dat de lijst al begint eeuwen voor onze christelijke jaartelling. Meer mogelijkheden moeten niet worden gegeven. Aan de plaatselijke bevolking wordt nu gevraagd de Historische Kring Eibergen te voorzien van voor de lokale geschiedenis betekenisvolle gebeurtenissen, personen of zaken.

De van de bevolking ontvangen voorstellen worden door een werkgroep binnen de historische kring geteld en gewogen naar historische betekenis. Die weging zal in ieder geval ook worden gedaan tijdens de jaarlijkse voorjaarsbijeenkomst van de historische kring in april 2012. In elke uitgave van Old Ni-js en op de website van de historische kring zal over de ontwikkeling van de canon van Eibergen worden gerapporteerd; zo'n canon is niet op een achternamiddag gemaakt en hij is in principe nooit af. Geschiedenis wordt aangevuld en herschreven. Een canon is dan ook een dynamisch document.

Vorm

De canon heeft de vorm van een tijdbalk bestaande uit jaartallen en plaatjes. Die plaatjes worden *vensters* genoemd. Het venster 'Menno ter Braak' bestaat dus uit een foto van de schrijver, zoals het eventuele venster 'Berkelcompagnie' een afbeelding laat zien van een berkelzomp. Bij elk van de voorlopig vijftig vensters in de Canon van Eibergen staat straks een compacte beschrijving van de gebeurtenis, de persoon en/of de zaak die zo van betekenis is voor de geschiedenis van Eibergen. Die beschrijving zal uiteindelijk worden gemaakt door de eerder genoemde werkgroep, maar uit de bevolking van Eibergen ontvangen bijdragen zijn daarbij uitermate welkom.

De canon van Nederland: een tijdbalk met jaartallen en plaatjes. De beschrijving van de vensters opent zich door met de cursor op een venster te klikken (<http://entoen.nu/>).

Oproep

Van belang is nu te weten te komen wat de Eibergse bevolking als van waarde in haar plaatselijke geschiedenis ziet. De Historische Kring Eibergen nodigt hierbij haar leden en alle andere bewoners van de voormalige gemeente Eibergen uit om kenbaar te maken wat nu over de eeuwen heen zo heel bijzonder is geweest voor Eibergen. Met andere woorden: welke vensters zou u opgenomen willen zien in de Canon van Eibergen?

U kunt uw reacties schriftelijk sturen naar het secretariaat van de Historische Kring Eibergen, Postbus 139, 7150 AC Eibergen. U kunt uw reacties ook eenvoudig via de website en daar via het gastenboek sturen. Wilt u uw reacties mondeling geven dan kan dat ook; zoek telefonisch contact met de schrijver van dit artikel (tel.: 0545-286991). Met alle bijdragen is de Historische Kring Eibergen bijzonder ingenomen.

Eibergen, november 2011

Peter Rutgers,
lid redactie Old Ni-js

Noot

1. Met Eibergen worden de dorpen en buurtschappen in de voormalige gemeente Eibergen bedoeld.